

# ZÁKON

č. 455/1991 Sb.

ze dne 2. října 1991

## O ŽIVNOSTENSKÉM PODNIKÁNÍ (ŽIVNOSTENSKÝ ZÁKON)

Změna: 600/1992 Sb., 591/1992 Sb., 231/1992 Sb., 273/1993 Sb., 303/1993 Sb., 42/1994 Sb., 38/1994 Sb., 136/1994 Sb., 200/1994 Sb., 237/1995 Sb., 286/1995 Sb., 95/1996 Sb., 94/1996 Sb., 147/1996 Sb., 19/1997 Sb., 49/1997 Sb., 61/1997 Sb., 217/1997 Sb., 280/1997 Sb., 79/1997 Sb., 15/1998 Sb., 83/1998 Sb., 157/1998 Sb., 167/1998 Sb., 358/1999 Sb., 356/1999 Sb., 360/1999 Sb., 363/1999 Sb., 27/2000 Sb., 122/2000 Sb., 149/2000 Sb. (část), 29/2000 Sb., 123/2000 Sb., 124/2000 Sb., 151/2000 Sb., 158/2000 Sb., 149/2000 Sb. (část), 249/2000 Sb., 159/1999 Sb., 121/2000 Sb., 247/2000 Sb., 258/2000 Sb., 362/2000 Sb., 409/2000 Sb., 458/2000 Sb., 61/2001 Sb., 309/2000 Sb., 120/2001 Sb., 164/2001 Sb., 501/2001 Sb., 100/2001 Sb., 256/2001 Sb., 274/2001 Sb., 477/2001 Sb., 478/2001 Sb., 174/2002 Sb., 86/2002 Sb., 281/2002 Sb., 308/2002 Sb., 119/2002 Sb., 320/2002 Sb., 476/2002 Sb., 88/2003 Sb., 162/2003 Sb., 130/2003 Sb., 274/2003 Sb., 224/2003 Sb., 228/2003 Sb., 354/2003 Sb., 438/2003 Sb., 119/2004 Sb., 167/2004 Sb., 257/2004 Sb., 326/2004 Sb., 695/2004 Sb., 38/2004 Sb., 499/2004 Sb., 635/2004 Sb., 58/2005 Sb., 95/2005 Sb., 127/2005 Sb., 215/2005 Sb., 253/2005 Sb., 358/2005 Sb., 444/2005 Sb., 428/2005 Sb., 62/2006 Sb., 76/2006 Sb., 131/2006 Sb., 161/2006 Sb., 212/2006 Sb., 191/2006 Sb., 115/2006 Sb., 225/2006 Sb., 310/2006 Sb., 214/2006 Sb., 165/2006 Sb., 315/2006 Sb., 109/2006 Sb., 186/2006 Sb., 160/2007 Sb., 179/2006 Sb., 270/2007 Sb., 269/2007 Sb., 296/2007 Sb., 130/2008 Sb., 189/2008 Sb., 230/2008 Sb., 254/2008 Sb., 274/2008 Sb., 285/2009 Sb., 160/2010 Sb., 227/2009 Sb., 155/2010 Sb., 424/2010 Sb., 145/2010 Sb., 427/2010 Sb., 73/2011 Sb., 152/2011 Sb., 350/2011 Sb., 351/2011 Sb., 355/2011 Sb., 420/2011 Sb., 375/2011 Sb., 458/2011 Sb., 53/2012 Sb., 119/2012 Sb., 169/2012 Sb., 167/2012 Sb., 199/2012 Sb., 201/2012 Sb., 202/2012 Sb., 428/2011 Sb., 221/2012 Sb., 407/2012 Sb., 241/2013 Sb., 234/2013 Sb., 309/2013 Sb., 279/2013 Sb., 303/2013 Sb.

**Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo  
na tomto zákoně:**

**ČÁST PRVNÍ  
VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ**

**Hlava I  
Předmět úpravy**

**§ 1  
(Předmět úpravy)**

**Tento zákon upravuje podmínky živnostenského podnikání (dále jen „živnost“) a kontrolu nad jejich dodržováním.**

**K § 1**

1. Předmět úpravy živnostenského zákona je vymezen především pojmem „podmínky živnostenského podnikání“. Vymezuje se tak působnost živnostenského zákona pro určitou zákonem definovanou oblast podnikání. Pro živnostenské podnikání je v ustanovení tohoto paragrafu zavedena legislativní zkratka „živnost“. Zákon upravuje podmínky živnostenského podnikání, a to nejen podmínky při vstupu do tohoto druhu podnikání, ale i v jeho průběhu při vlastním výkonu podnikatelské činnosti. Živnostenský zákon je obecnou právní normou pro všechny podnikatele podnikající v režimu živnostenského zákona. Vymezuje jim základní práva, stanovuje jim základní povinnosti a podmínky pro jejich podnikání, upravuje také jejich odpovědnost a stanovuje pravidla pro kontrolu dodržování těchto povinností a podmínek. Kontrolu provádějí obecní živnostenské úřady, kterými jsou odbory obcí s rozšířenou působností v rámci přeneseného výkonu státní správy.

2. Vymezení živnostenského podnikání v § 1 živnostenského zákona ovšem neznamená, že tato oblast podnikání je upravena výlučně živnostenským zákonem. Podmínky živnostenského podnikání, povinnosti podnikatelů a kontrola jejich dodržování jsou upraveny řadou dalších právních předpisů. Na některé z nich živnostenský zákon i přímo odkazuje.

**Z důvodové zprávy k živnostenskému zákonu:**

*Toto ustanovení jako úvodní vymezuje předmět úpravy zákona. Tím, že stanoví podmínky provozování podnikatelské činnosti, je dán rozdíl mezi předmětem úpravy tohoto zákona a předmětem úpravy obchodního zákoníku. Zatímco obchodní zákoník upravuje postavení podnikatelů a jejich vzájemné obchodní závazkové vztahy, jakož i některé vztahy s podnikáním související, živnostenský zákon upravuje především podmínky potřebné pro získání oprávnění k podnikatelské činnosti (živnostenské oprávnění).*

*Návrh zákona upravuje v zájmu komplexnosti v nezbytném rozsahu i kontrolu nad dodržováním podmínek stanovených tímto zákonem (část třetí § 30, část pátá § 61–66).*

## Živnost

### § 2

#### (Pozitivní definice živnosti)

**Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.**

#### K § 2

1. Živnost je charakterizována šesti znaky, přičemž je nutné splnit všechny tyto znaky současně, abychom mohli s jednoznačností konstatovat, že daná činnost je živností, tedy podnikáním v režimu živnostenského zákona. Do konce roku 2013 platný a účinný zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, upravoval obecnou definici podnikání. Tato definice obsahovala základních pět znaků podnikání. V novém občanském zákoníku účinném od 1. ledna 2014, který po zrušení obchodního zákoníku upravuje řadu problematik, které byly upraveny obchodním zákoníkem, však **samostatná definice podnikání není obsažena**. Z toho, jak občanský zákoník definuje podnikatele, se dá dovodit, že toto ustanovení vlastně **nepřímo definuje i činnost vykonávanou podnikatelem, tedy podnikání**, a obsahuje také základních pět znaků činnosti podnikatele (podnikání). (§ 420 obč. zák.: „Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“) Z výše uvedeného vyplývá, že živnostenské podnikání je podmnožinou podnikání, které je obecně vymezeno v občanském zákoníku – to zahrnuje více typů podnikatelských činností než jen živnostenské podnikání.

2. Prvním znakem, který musí daná činnost splňovat, aby byla živností, je **soustavnost**. Jedná se o činnost trvalejšího charakteru, vykonávanou opakovaně a pravidelně, i kdyby se jednalo o činnost vykonávanou pravidelně a opakovaně vždy jednou za rok. Takovou činností může být například sezónní prodej, prodej vánočních stromků, provozování tábořiště. Aplikační praxe se ustálila na tom, že pokud nebudou v konkrétním případě přesvědčivé důvody pro delší časový interval, periodicita opakování dané činnosti by neměla být posuzována v delším časovém období než jeden rok. Důležitá je také skutečnost, že subjekt má v úmyslu tuto činnost opakovat. Nejedná se tedy o činnost nahodilou, kdy je zřejmé, že subjekt, který činnost vykonává, nehodlá tuto činnost opakovat. Za soustavnou se považuje i taková činnost, kdy si dosažení daného cíle vyžaduje delší dobu, například realizace stavby obchodního centra nebo průmyslového komplexu. Soustavnost je jedním ze znaků, jehož výklad má velký význam při posuzování neoprávněného podnikání.

3. Druhým znakem je **samostatnost**. Ta je základním rysem podnikatelské činnosti, kterým se tato činnost odlišuje od zaměstnaneckého vztahu, který se naopak vyznačuje závislostí na zaměstnavateli. Samostatnost spočívá v tom, že výkon dané činnosti je organizován a řízen osobou (podnikatelem), u které byla činnost objednána. Buď ji provádí na objednávku sám podnikatel, nebo osoba, která ji vykonává jeho jménem, např. jeho zaměstnanec. Podnikatel tak rozhoduje o způsobu, rozsahu, době a místu této činnosti.

Naplnění této podmínky však nikdy není absolutní. Podnikatel je při podnikání vázán právními předpisy, smluvními vztahy a jinými skutečnostmi. Problémy s naplněním pojmového znaku samostatnosti mohou vzniknout při franchisingu a podobných smluvních formách, kdy dochází k určitému omezení samostatnosti při podnikatelské činnosti. Samostatnost je důležitým znakem zejména při odlišování skrytého pracovního poměru ve smyslu zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

4. Třetím znakem živnosti je **výkon činnosti vlastním jménem**. Podstatou tohoto znaku živnosti je to, že činnost je vykonávána pod firmou osoby zapsané v obchodním rejstříku (§ 423 až 429 obč. zák.), u fyzických osob nezapsaných do obchodního rejstříku pod jménem a příjmením fyzické osoby s případným dodatkem (§ 422 obč. zák.), případně pod jménem osoby, pod kterým je zapsána do veřejného rejstříku. Přitom není rozhodující, zda činnost vykonává přímo podnikatel nebo jím pověřená osoba. Tento znak úzce souvisí s předchozím znakem – samostatností. Živnostenským podnikáním – živností určitého subjektu není ta činnost, kterou vykonává subjekt, jenž nejedná jménem svým, ale jménem jiné osoby. V tomto případě by se mohlo jednat o skrytý zaměstnanecký poměr.

5. Dalším znakem, kterým je charakterizována živnost, je **vlastní odpovědnost**: zde se jedná o to, že subjekt (podnikatel), který činnost vykonává, odpovídá za uzavřené závazky, porušení právních předpisů, odpovídá také za výsledek dané činnosti, ručí za danou činnost svým majetkem. U fyzických osob se jedná i o osobní majetek, u právnických osob pak o obchodní majetek. Ve své podstatě jde o to, že živnost je provozována na vlastní účet a vlastní nebezpečí.

6. Pátým znakem živnosti je výkon činnosti, která je provozována **za účelem** dosažení zisku: tento znak je nejdiskutabilnějším. Rozhodující je to, že podnikatel měl úmysl nebo snahu svou činností dosáhnout zisku. Nerozhoduje ani to, zda bylo ve skutečnosti touto činností zisku dosaženo. V konkrétním případě může podnikatelův úmysl dosáhnout zisku ve skutečnosti skončit ztrátou. Podstatou je, že je patrné, že při zahájení dané činnosti zisku dosáhnout chtěl. Zisk – hospodářská výhoda může být u právnické osoby posuzována i z hlediska dosažení výhody pro členy právnické osoby.

7. Všechny uvedené znaky jsou shodné s obecnou definicí podnikání uvedenou v § 2 obchodního zákoníku (zák. č. 513/1991 Sb., zrušeného k 1. 1. 2014), potažmo činností podnikatele (podle obč. zák.). Pojem živnost je však pojmem užším, proto živnostenský zákon zavedl pro definici živnosti ještě jeden znak navíc, a to že živnost je činností, která je vykonávána **za podmínek stanovených živnostenským zákonem**. Jedná se tedy o podnikání, které je upraveno živnostenským zákonem. Živností tak nejsou ty činnosti, u kterých je podnikání upraveno v jiných právních předpisech, a proto, i když ve skutečnosti jde o podnikatelskou činnost, se o živnostenské podnikání nejedná. Může se jednat též o činnosti, které nelze jako podnikatelskou činnost vykonávat. O tom blíže pojednává negativní vymezení živnosti v § 3.

8. **Aby činnost byla živností, musí být splněno všech šest výše uvedených znaků živnosti současně**. Byť by nebyl splněn pouze jeden jediný ze všech znaků, pak se o živnostenské podnikání nejedná. To, zda jsou naplněny všechny znaky živnosti, musí živnostenský úřad zkoumat v případě, že má podezření, zda se fyzická nebo právnická osoba dopustila neoprávněného podnikání. O neoprávněné podnikání v režimu živnostenského zákona se jedná pouze v tom případě, že fyzická nebo právnická osoba provozuje

činnost a v rámci této činnosti naplní všechny uvedené znaky živnosti a nevlastní příslušné živnostenské oprávnění.

**Z důvodové zprávy k živnostenskému zákonu:**

*Pojem „živnost“ je použit jak z důvodů tradičních, tak vzhledem k účelnosti terminologického souladu s úpravou v sousedních státech (SRN, Rakousko).*

**Z judikatury:**

Pokud právní subjekt pověří jiného bytí i jen z části výkonem činnosti, která má znaky živnosti podle § 2 živnostenského zákona (č. 455/1991 Sb.), a takovou činnost kontroluje a řídí, pak provozuje živnost. (NSS 4 As 9/2007-109)

**Související ustanovení:**

§ 3 – negativní vymezení živnosti, § 10 – živnostenské oprávnění, § 61 odst. 3 – neoprávněné podnikání fyzických osob, § 63 – neoprávněné podnikání právnických osob

**Související předpisy:**

§ 420 až 429 obč. zák., – zák. č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

## § 3

### (Negativní vymezení živnosti)

**(1) Živností není:**

- a) provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě,
- b) využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, chráněných zvláštními zákony, jejich původci nebo autory,<sup>2)</sup>
- c) výkon kolektivní správy práva autorského a práv souvisejících s právem autorským podle zvláštního právního předpisu,<sup>2a)</sup>
- d) restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi,<sup>2b)</sup>
- e) provádění archeologických výzkumů.<sup>2c)</sup>

**(2) Živností dále není v rozsahu zvláštních zákonů činnost fyzických osob:**

- a) lékařů, zubních lékařů a farmaceutů<sup>2d)</sup>, nelékařských zdravotnických pracovníků<sup>2e)</sup> při poskytování zdravotních služeb a přírodních léčitelů,
- b) veterinárních lékařů, dalších veterinárních pracovníků včetně pracovníků veterinární asanace a osob vykonávajících odborné práce při šlechtitelské a plemennářské činnosti v chovu hospodářských zvířat,<sup>3)</sup>
- c) advokátů,<sup>4)</sup> notářů<sup>5a)</sup> a patentových zástupců<sup>6)</sup> a soudních exekutorů,<sup>6a)</sup>
- d) znalců a tlumočnicků,<sup>7)</sup>
- e) auditorů<sup>8)</sup> a daňových poradců,<sup>8a)</sup>
- f) burzovních dohodců<sup>8b)</sup>,
- g) zprostředkovatelů a rozhodců při řešení kolektivních sporů<sup>9)</sup> a rozhodců při rozhodování majetkových sporů,<sup>9a)</sup>
- h) úředně oprávněných zeměměřických inženýrů,<sup>10)</sup>
- i) autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů činných ve výstavbě, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodní architekti a svobodní inženýři,<sup>10a)</sup>

- j) autorizovaných inspektorů, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodné povolání<sup>10b)</sup>,
- k) auditorů bezpečnosti pozemních komunikací<sup>52)</sup>,
- l) zapsaných mediátorů podle zákona o mediaci.
- (3) Živností dále není:
- a) činnost bank<sup>11)</sup>, poskytování platebních služeb<sup>11a)</sup>, vydávání elektronických peněz<sup>11a)</sup>, provozování platebních systémů s neodvolatelností zúčtování<sup>11a)</sup>, směnárenská činnost<sup>11d)</sup>, činnost pojišťoven<sup>12)</sup>, zajišťoven, pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí a odpovědných pojistných matematiků<sup>12)</sup>, penzijních fondů<sup>12a)</sup>, penzijních společností<sup>55)</sup>, spořitelních a úvěrních družstev<sup>12b)</sup>, komoditních burz<sup>8b)</sup>, organizátorů regulovaných trhů<sup>13b)</sup>, obchodníků s cennými papíry<sup>13b)</sup> a jejich vázaných zástupců<sup>13b)</sup> a činnost osob zabývajících se obhospodařováním nebo administrací investičního fondu anebo zahraničního investičního fondu a činnosti osob provádějících vypořádání obchodů s cennými papíry<sup>13a)</sup>, činnosti osob provádějících přijímání a předávání pokynů nebo investičního poradenství týkající se investičních nástrojů za podmínek stanovených zvláštním zákonem<sup>13b)</sup> a jejich vázaných zástupců<sup>13b)</sup>, činnost ratingových agentur<sup>13c)</sup>,
- b) pořádání loterií a jiných podobných her,<sup>14)</sup>
- c) hornická činnost a činnost prováděná hornickým způsobem,<sup>15)</sup>
- d) výroba elektřiny, výroba plynu, přenos elektřiny, přeprava plynu, distribuce elektřiny, distribuce plynu, uskladňování plynu, obchod s elektřinou, obchod s plynem, výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie, které podléhají licenci podle zvláštního právního předpisu,<sup>16)</sup>
- e) zemědělství, včetně prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků za účelem zpracování nebo dalšího prodeje, nejde-li o provozování odborných činností na úseku rostlinolékařské péče,
- f) prodej nezpracovaných rostlinných a živočišných výrobků z vlastní drobné pěstelské a chovatelské činnosti fyzickými osobami,
- g) námořní doprava a mořský rybolov,<sup>17)</sup>
- h) provozování dráhy a drážní dopravy,<sup>18)</sup>
- i) vykonávání komunikační činnosti podle zvláštního právního předpisu,<sup>19)</sup>
- j) výzkum, výroba a distribuce léčiv,<sup>20)</sup>
- k) zacházení s návykovými látkami, přípravky je obsahujícími a s některými látkami používanými k výrobě nebo zpracování návykových látek podle zvláštního zákona,<sup>21)</sup>
- l) činnost autorizovaných nebo akreditovaných osob v oblasti státního zkušebnictví,<sup>22)</sup>
- m) zahraniční obchod s vojenským materiálem,<sup>22a)</sup>
- n) výkon inspekce práce<sup>22b)</sup>,
- o) provozování rozhlasového a televizního vysílání,<sup>23)</sup>
- p) nabízení nebo poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb,
- r) zprostředkování zaměstnání,<sup>23a)</sup>

- s) provozování stanic technické kontroly,<sup>23c)</sup>
- t) výchova a vzdělávání ve školách, předškolních a školských zařízeních zařazených do rejstříku škol a školských zařízení, vzdělávání v bakalářských, magisterských a doktorských studijních programech a programech celoživotního vzdělávání podle zvláštního právního předpisu,<sup>23d)</sup>
- u) nakládání s vysoce nebezpečnými látkami,<sup>23e)</sup>
- v) provozování letišť, provozování obchodní letecké dopravy a leteckých prací a poskytování leteckých služeb,<sup>23f)</sup>
- x) činnost organizací zřízených podle zvláštních právních předpisů<sup>23h)</sup> vykonávaná v souladu s účelem, pro který byly zřízeny,
- y) výkon sociálně-právní ochrany dětí právníky a fyzickými osobami, jsouli výkonem sociálně-právní ochrany dětí pověřeny podle zvláštního právního předpisu,<sup>23i)</sup>
- z) vyhledávání, průzkum a těžba nerostných zdrojů ze dna moří a oceánů a jeho podzemí za hranicemi pravomocí států,<sup>23j)</sup>
- aa) provozování pohřebišť,<sup>23k)</sup>
- ab) činnost autorizovaných obalových společností podle zvláštního právního předpisu,<sup>23l)</sup>
- ac) nakládání s vysoce rizikovým a rizikovým biologickým agens a toxinem,<sup>23m)</sup>
- ad) provozování zoologických zahrad na základě licence vydané Ministerstvem životního prostředí,<sup>23n)</sup>
- ae) archivnictví,<sup>23o)</sup>
- af) poskytování sociálních služeb podle zvláštního právního předpisu<sup>23p)</sup>,
- ag) činnost autorizovaných osob, oprávněných ověřovat dosažení odborné způsobilosti vyžadované k získání osvědčení o profesní kvalifikaci podle zvláštního zákona<sup>23q)</sup>,
- ah) pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor,
- ai) poskytování zdravotních služeb<sup>55a)</sup>,
- aj) provádění odborných rostlinolékařských činností podle zvláštního právního předpisu<sup>56)</sup>,
- ak) provozování poštovních služeb a zahraničních poštovních služeb podle zvláštního právního předpisu<sup>57)</sup>.

<sup>2)</sup> Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění zákona č. 519/1991 Sb. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových prvků, ve znění zákona č. 116/2000 Sb. Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění zákona č. 116/2000 Sb.

<sup>2a)</sup> Zákon č. 121/2000 Sb.

<sup>2b)</sup> Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

<sup>2c)</sup> § 21 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

<sup>2d)</sup> Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů.

<sup>2e)</sup> Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně

- některých zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů.
- 3) Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.
  - 4) Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.
  - 5a) Zákon ČNR č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti.
  - 6) Zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích, ve znění zákona ČNR č. 14/1993 Sb.
  - 6a) Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.
  - 7) Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.
  - 8) Zákon ČNR č. 524/1992 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky.
  - 8a) Zákon ČNR č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky.
  - 8b) Zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů.
  - 9) § 11 a § 13 odst. 1 zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění zákona č. 519/1991 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 155/1995 Sb.
  - 9a) Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.
  - 10) Zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřičtví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením.
  - 10a) § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.
  - 10b) § 144 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
  - 11) Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.  
Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.
  - 11a) Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku.
  - 11d) Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů.
  - 12) Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví).  
Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí).
  - 12a) Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením.
  - 12b) Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
  - 13a) § 82 a 83 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.
  - 13b) Zákon č. 256/2004 Sb.
  - 13c) Čl. 3 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1060/2009 ze dne 16. září 2009 o ratingových agenturách.
  - 14) Zákon ČNR č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění zákona č. 70/1994 Sb.
  - 15) § 2 a 3 zákona ČNR č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.
  - 16) Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.
  - 17) Zákon č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě.
  - 18) § 60 odst. 3 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách.
  - 19) Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích).
  - 20) Zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů.
  - 21) Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.
  - 22) Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů.



- 22a) Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- 22b) Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.
- 23) Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 23a) Zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Zákon ČNR č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- 23c) Zákon č. 38/1995 Sb., o technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích.
- 23d) Zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. § 45 až 47 a § 60 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění zákona č. 147/2001 Sb.
- 23e) Zákon č. 19/1997 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní a o změně a doplnění zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- 23f) Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- 23h) § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- 23i) § 4 odst. 2 písm. b) a § 48 až 50 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.
- 23j) Zákon č. 158/2000 Sb., o vyhledávání, průzkumu a těžbě nerostných zdrojů z mořského dna za hranicemi pravomocí států a o změně některých zákonů.
- 23k) Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů.
- 23l) Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech).
- 23m) Zákon č. 281/2002 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona.
- 23n) Zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách).
- 23o) Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.
- 23p) Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
- 23p) Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání).
- 52) Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění zákona č. 152/2011 Sb.
- 55) Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření.
- 55a) Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).
- 56) § 81 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 199/2012 Sb.
- 57) Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů.

## K § 3

1. **Negativní vymezení živnosti** je uvedeno v § 3. Taxativně jsou zde uvedeny činnosti, které sice znaky živnosti uvedené v pozitivní definici živnosti naplňují, ale tyto činnosti živnostmi nejsou, jsou z režimu živnostenského zákona vyloučeny – nenaplňují

poslední znak živnosti – nelze je vykonávat v režimu živnostenského zákona. Zpravidla je úprava podnikání v těchto činnostech regulována jiným zákonem.

#### **K odst. 1**

2. Živnostmi tak nejsou činnosti vyhrazené zákonem státu nebo zákonem určené právnické osobě. Například Správa státních hmotných rezerv může ze zákona o působnosti státních hmotných rezerv zajišťovat obměnu, záměnu, půjčku, uvolnění, nájem, prodej, skladování, ochraňování a kontrolu státních hmotných rezerv a podle požadavků krizových plánů i jejich pořizování. Živností rovněž není využívání výsledků duševní a tvůrčí činnosti jejich autory nebo původci chráněných zvláštními zákony (činnost autorů literárních, vědeckých a uměleckých děl – zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, činnost vynálezců a zlepšovatelů – zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích).

3. Živností není ani výkon kolektivní správy práva autorského a práv souvisejících s právem autorským podle zvláštního právního předpisu (§ 95 zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon), restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi (§ 14a zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči), a provádění archeologických výzkumů (§ 21 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči).

#### **K odst. 2**

4. Živností nejsou ani činnosti, které jsou komplexně upraveny zvláštními zákony a mohou být vykonávány pouze fyzickými osobami. Tyto činnosti jsou uvedeny v § 3 odst. 2. Jedná se o profesní činnosti, které mohou být vykonávány podle zvláštních zákonů pouze fyzickými osobami. Právnická osoba je může vykonávat pouze prostřednictvím fyzických osob splňujících podmínky příslušného zvláštního zákona. To je také podmínkou pro zápis těchto činností právnických osob do obchodního rejstříku. Výkon těchto činností je tak vyloučen ze živnostenského podnikání a tím i z režimu živnostenského zákona, a to jak pro fyzické, tak i pro právnické osoby.

#### **K jednotlivým činnostem:**

##### **K odst. 2 písm. a)**

5. V první řadě se jedná o poskytování zdravotních služeb. Podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, mohou tyto služby poskytovat pouze osoby způsobilé k výkonu zdravotnického povolání nebo k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotních služeb. Způsobilost k samostatnému výkonu povolání lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta je dána zákonem č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované činnosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta. Způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka nelékařského povolání bez přímého vedení a odborného dohledu určuje zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních).

**K odst. 2 písm. b)**

6. Podobně mohou podle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči (veterinární zákon), vykonávat odborné činnosti při plnění úkolů veterinární péče pouze veterinární lékaři a veterinární pracovníci, pracovníci veterinární sanace a osoby vykonávající odborné práce při šlechtitelské a plemenařské činnosti v chovu hospodářských zvířat, kteří mají odpovídající vzdělání.

**K odst. 2 písm. c)**

7. Advokacie je upravena zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii. Ten stanovuje okruh osob, které mohou poskytovat právní služby. Právní služby tak mohou poskytovat pouze advokáti – osoby zapsané v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou.

8. Podle zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, může být notářem pouze ta osoba, kterou stát pověřil notářským úřadem.

9. Činnost patentových zástupců, kteří zastupují fyzické a právnické osoby před Úřadem průmyslového vlastnictví a poskytují odbornou pomoc ve věcech průmyslového vlastnictví, je upravena zákonem č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví. Patentovým zástupcem je osoba zapsaná v rejstříku patentových zástupců, který vede Komora patentových zástupců.

10. Podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), může být exekutorem pouze osoba, která je na základě návrhu Komory exekutorů jmenována ministrem spravedlnosti, a to do sídla v obvodu okresního soudu.

**K odst. 2 písm. d)**

11. Také tlumočníci a znalci vykonávají svou činnost mimo režim živnostenského zákona, a to podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Účelem tohoto zákona je zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízeních před orgány veřejné moci, jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné v souvislosti s právními úkony fyzických nebo právnických osob. Znalce a tlumočníky pro jednotlivé obory a odvětví jmenuje ministr spravedlnosti. Tento zákon se nevztahuje na posudky a tlumočnické úkony, které nejsou prováděny pro účely řízení před orgány veřejné moci, ani nesouvisí s právními úkony fyzických nebo právnických osob. Na ty činnosti, které nejsou vykonávány v režimu zákona o znalcích a tlumočnících, musí mít osoba zpracovávající posudky, provádějící oceňování majetku, nebo překladatelskou či tlumočnickou činnost příslušné živnostenské oprávnění. Jde tak například o překladatelskou a tlumočnickou činnost prováděnou v rámci služeb cestovního ruchu nebo o posudky či expertizy sloužící pro potřeby podnikatelů, může se také jednat o tržní oceňování majetku.

**K odst. 2 písm. e)**

12. Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů, upravuje postavení a činnost statutárních auditorů, auditorských společností a asistentů auditora, postavení a působnost Komory auditorů České republiky. Auditorem je podle tohoto

zákona statutární auditor nebo auditorská společnost, přičemž statutárním auditorem je fyzická osoba, které bylo Komorou vydáno rozhodnutí o oprávnění provádět auditorskou činnost, a auditorskou společností je právnická osoba, které bylo vydáno stejné rozhodnutí. Komora vede seznam auditorů.

13. Podobně zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komore daňových poradců České republiky, komplexně upravuje podnikání v daňovém poradenství. Právo vykonávat daňové poradenství nabývá fyzická osoba dnem zápisu nebo registrace do seznamu, který vede Komora daňových poradců České republiky. K tomuto dni vydá Komora daňovému poradci osvědčení o zápisu do seznamu.

#### **K odst. 2 písm. f)**

14. Zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, upravuje činnost burzovních dohodců, jejichž činnost je také vyňata z režimu živnostenského zákona. Burzovní dohodce je zprostředkovatelem burzovních obchodů. Je jmenován a odvoláván burzovní komorou s předchozím souhlasem burzovního komisaře. Počet míst burzovních dohodců určuje burzovní komora a jejich výběr se provádí na základě konkursu vyhlášeného burzovní komorou.

#### **K odst. 2 písm. g)**

15. Další činností, která nepodléhá režimu živnostenského zákona, je činnost zprostředkovatelů a rozhodců při řešení kolektivních sporů. Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, stanoví, že vykonávat tuto činnost může pouze fyzická osoba zapsaná v seznamu zprostředkovatelů a rozhodců, který vede Ministerstvo spravedlnosti. Stejně tak činnost rozhodců při rozhodování majetkových sporů je vyňata z režimu živnostenského zákona. Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, stanoví, že rozhodcem určeným rozhodčí doložkou pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv může být jen osoba, která je zapsána v seznamu rozhodců vedeném Ministerstvem spravedlnosti.

#### **K odst. 2 písm. h)**

16. Podle zákona č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, mohou zeměměřické činnosti vykonávat pouze fyzické osoby vlastníci úřední oprávnění vydané Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, případně Ministerstvem obrany, jedná-li se o úkony prováděné ve prospěch obrany státu. Vzhledem ke komplexní úpravě zvláštním zákonem je činnost úředně oprávněných zeměměřických inženýrů vykonávána mimo režim živnostenského zákona.

#### **K odst. 2 písm. i)**

17. Poněkud zvláštní postavení má činnost autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů činných ve výstavbě. Ti mohou svou činnost vykonávat jako svobodní architekti a svobodní inženýři, a to v případě, že ji vykonávají v souladu se zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Autorizovaným architektem je ten, komu byla udělena autorizace a je zapsán v seznamu autorizovaných architektů

vedeném Českou komorou architektů, podobně autorizovaným inženýrem je ten, komu byla udělena autorizace a je zapsán v seznamu autorizovaných inženýrů vedeném Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Autorizovaní architekti, inženýři i technici mohou svou činnost vykonávat i v režimu živnostenského zákona, a to na základě živnostenského oprávnění pro vázanou živnost „Projektová činnost ve výstavbě“ a „Provádění staveb, jejich změn a odstraňování“.

#### **K odst. 2 písm. j)**

18. Ustanovení § 144 odst. 4 zák. č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“), výslovně stanoví, že činnost autorizovaných inspektorů není živností a může být vykonávána jako svobodné povolání. Tento zákon také stanoví, za jakých podmínek ministr pro místní rozvoj jmenuje a odvolává autorizovaného inspektora. Právnícké osoby mohou také vykonávat činnost autorizovaného inspektora, avšak za podmínky, že s tím Ministerstvo pro místní rozvoj vysloví souhlas, přičemž podmínky, za jakých jej vysloví, stanoví zákon. Zvláštní postavení má veřejná obchodní společnost, ta, pokud jsou jejími společníky výlučně fyzické osoby, které byly jmenovány autorizovaným inspektorem, může činnost autorizovaného inspektora vykonávat bez souhlasu ministerstva.

#### **K odst. 2 písm. k)**

19. Dalším právním předpisem, který vyjímá danou činnost z režimu živnostenského zákona, je zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Jedná se činnost auditorů bezpečnosti pozemních komunikací, kteří získávají povolení ke své činnosti od Ministerstva dopravy.

#### **K odst. 2 písm. l)**

20. Také činnost zapsaných mediátorů podle zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci, nespadá pod režim živnostenského zákona. Mediací se rozumí postup při řešení konfliktu za účasti jednoho nebo více mediátorů, kteří podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení uzavřením mediační dohody. Ministerstvo spravedlnosti vede seznam mediátorů, do kterého se zapisují mediátoři, kteří splní podmínky a složí zkoušku mediátora.

#### **K odst. 3**

21. Podobně i činnosti uvedené v odst. 3 podléhají komplexním úpravám zvláštních předpisů a nespádají tedy pod režim živnostenského zákona, ale mohou je provozovat jak fyzické, tak i právnícké osoby.

#### **K odst. 3 písm. a)**

22. Tímto odstavcem je z režimu živností vyňata oblast finančnictví. V první řadě se jedná o činnost bank. Zde je třeba zmínit zvláštní postavení České národní banky, která je podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ústřední bankou České republiky a orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem a jsou jí svěřeny kompetence správního úřadu. Česká národní banka zejména určuje měnovou politiku, vydává